

Karty pracy **6**
dla uczniów klasy

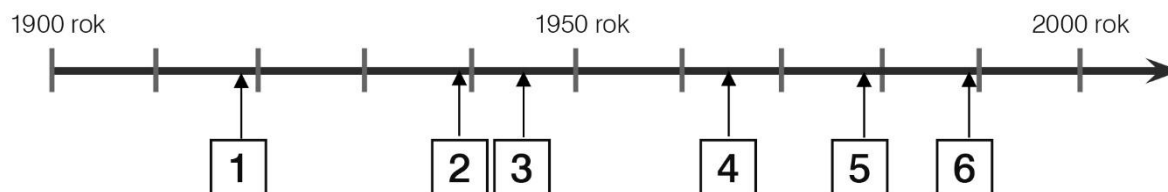
Historia i społeczeństwo

maj 2017

Zadanie 1.

Zapoznaj się z osią czasu i wykonaj polecenie.

Zapisz w wyznaczonych miejscach cyfry, którymi na osi czasu oznaczono podane wydarzenia. Jedna cyfra jest niepotrzebna.

- A. powstanie warszawskie – _____
- B. zakończenie I wojny światowej – _____
- C. obrady Okrągłego Stołu – _____
- D. wybór Karola Wojtyły na papieża – _____
- E. kampania wrześniowa – _____

Zadanie 2.

Nanieś na oś czasu daty podanych wydarzeń.

- A. wybuch powstania styczniowego
- B. odzyskanie przez Polskę niepodległości
- C. wybuch II wojny światowej
- D. wprowadzenie w Polsce stanu wojennego

Zapoznaj się z informacjami zmieszczonymi w ramce. Następnie wykonaj zadania 3. i 4.

Albert Einstein – urodzony w 1879, zmarł w 1955 roku.

Aleksander Fleming – urodzony w 1881, zmarł w 1955 roku.

Henryk Sienkiewicz – urodzony w 1846, zmarł w 1916 roku.

Maria Skłodowska-Curie – urodzona w 1867, zmarła w 1934 roku.

Karol Wojtyła – urodzony w 1920, zmarł w 2005 roku.

Stefan Wyszyński – urodzony w 1901, zmarł w 1981 roku.

Zadanie 3.

Zapisz imiona i nazwiska właściwych postaci.

A. Osoba urodzona w pierwszej połowie XIX wieku – _____

B. Postacie urodzone w drugiej połowie XIX wieku – _____

C. Postacie urodzone w pierwszej połowie XX wieku – _____

D. Postacie zmarłe w drugiej połowie XX wieku – _____

Zadanie 4.

Uzupełnij każde zdanie imieniem i nazwiskiem właściwej osoby z ramki.

A. Osoba, która spośród podanych żyła najdłużej – _____.

B. Najkrócej żyjąca osoba spośród podanych – _____.

Zadanie 5.

Dopisz do każdego z wydarzeń z życia Józefa Piłsudskiego właściwą datę z ramki. Jedna z nich jest niepotrzebna.

1887, 1914, 1918, 1920, 1922, 1926

- A. Przewrót majowy – _____ rok.
- B. Bitwa Warszawska – _____ rok.
- C. Odzyskanie przez Polskę niepodległości – _____ rok.
- D. Zesłanie na Syberię – _____ rok.
- E. Powstanie Legionów Polskich – _____ rok.

Zadanie 6.

Określ, czy podane wydarzenie miało miejsce wcześniej, czy później niż wybuch powstania warszawskiego. Wpisz w wolne kratki litery „W” (wcześniej) lub „P” (później).

- ☐ wybuch II wojny światowej
- ☐ wybuch powstania w getcie warszawskim
- ☐ kapitulacja hitlerowskich Niemiec
- ☐ zrzucenie bomby atomowej na Hiroszimę
- ☐ utworzenie Armii Krajowej

Zadanie 7.

Oblicz, ile lat upłynęło pomiędzy podanymi wydarzeniami. Zapisz odpowiedzi na pytania.

A. Która rocznica wybuchu powstania listopadowego przypadła na rok 1950?

B. Ile lat minęło między wybuchem powstania styczniowego a zakończeniem II wojny światowej w 1945 roku?

Zadanie 8.

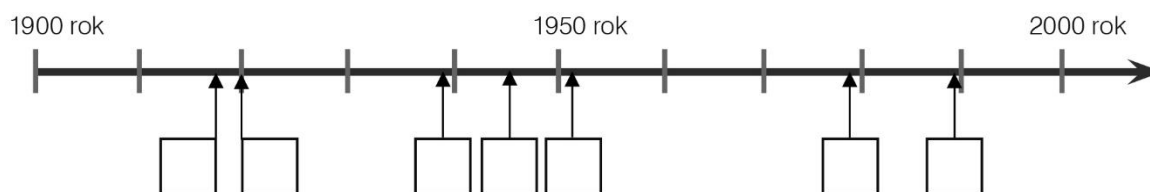
Wstaw znak „X” w kratki przy wydarzeniach, które rozegrały się przed odzyskaniem przez Polskę niepodległości w 1918 roku.

- ☐ wybuch I wojny światowej
- ☐ atak hitlerowskich Niemiec na ZSRR
- ☐ przewrót majowy
- ☐ rewolucja bolszewicka w Rosji
- ☐ wybuch II wojny światowej
- ☐ powstanie styczniowe

Zadanie 1.

Wstaw litery odpowiadające poszczególnym datom we właściwe miejsca na osi czasu.

- A. Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku.
- B. Uchwalenie konstytucji PRL w 1952 roku.
- C. Zakończenie drugiej wojny światowej w 1945 roku.
- D. Wybór Karola Wojtyły na papieża w 1978 roku.
- E. Bitwa Warszawska w 1920 roku.
- F. Kampania wrześniowa w 1939 roku.
- G. Obrady Okrągłego Stołu w 1989 roku.

Zadanie 2.

Dopisz do każdego z podanych wydarzeń właściwy wiek oraz połowę stulecia według podanego wzoru.

Wybuch powstania styczniowego w 1863 roku – *II połowa XIX wieku.*

Utworzenie Księstwa Warszawskiego w 1807 roku – _____.

Lądowanie człowieka na Księżycu w 1969 roku – _____.

Zakończenie I wojny światowej w 1918 roku – _____.

Strajk dzieci polskich we Wrześni w 1901 roku – _____.

Obrady Okrągłego Stołu w 1989 roku – _____.

Upadek powstania listopadowego w 1831 roku – _____.

Wynalezienie żarówki w 1879 roku – _____.

Rewolucja bolszewicka w Rosji w 1917 roku – _____.

Zadanie 3.

Zaznacz na osi czasu podane okresy.

A. dwudziestolecie międzywojenne: lata 1918–1939

B. druga wojna światowa: lata 1939–1945

Przeczytaj tekst zamieszczony w ramce. Następnie wykonaj zadania 4. i 5.

11 listopada 1918 roku Józef Piłsudski objął w Warszawie dowództwo nad wojskiem Polskim. Do stolicy przybył dzień wcześniej po tym, jak został zwolniony z więzienia w twierdzy magdeburskiej. Piłsudski był tam przetrzymywany za odmowę złożenia przysięgi wierności państwu centralnym w 1917 roku.

Zadanie 4.

Uporządkuj podane wydarzenia w kolejności chronologicznej. W tym celu wpisz w kratki cyfry od 1 do 4.

- ☐ Przyjazd Piłsudskiego do Warszawy w 1918 roku.
- ☐ Zwolnienie Piłsudskiego z więzienia w Magdeburgu.
- ☐ Objęcie przez Piłsudskiego dowództwa nad wojskiem odrodzonej Polski.
- ☐ Osadzenie Józefa Piłsudskiego w twierdzy Magdeburskiej.

Zadanie 5.

Podaj datę dzienną przyjazdu Józefa Piłsudskiego do Warszawy w 1918 roku.

Przeczytaj tekst zamieszczony w ramce. Następnie wykonaj zadania 6. i 7.

Adam Mickiewicz, jeden z najwybitniejszych polskich poetów, urodził się w 1798 roku. Jako pisarz debiutował w roku 1822 roku tomem zatytułowanym „Ballady i romanse”. Mickiewicz zmarł w 1855 roku w Stambule.

Zadanie 6.

Podkreśl jedno wyrażenie w każdym z nawiasów, tak aby powstały zdania prawdziwe.

- A. Adam Mickiewicz urodził się w (*pierwszej / drugiej*) połowie (*XVII / XVIII*) wieku.
- B. Tom poetycki „Ballady i romanse” został wydany w (*pierwszej / drugiej*) połowie (*XIX / XX*) wieku.
- C. Adam Mickiewicz zmarł w (*pierwszej / drugiej*) połowie (*XVIII / XIX*) wieku.

Zadanie 7.

Oblicz, ile lat miał Adam Mickiewicz, gdy ukazał się jego debiutancki tom poetycki.

Zapoznaj się z zamieszczoną mapą. Następnie wykonaj zadania od 1. do 3.

- granice II Rzeczypospolitej
- granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Zadanie 1.

Wypisz widoczne na mapie miasta, które leżały poza granicami II Rzeczypospolitej, zaś dziś są stolicami polskich województw.

Zadanie 2.

Uzupełnij tabelę. Wpisz we właściwe rubryki nazwy regionów.

*Ziemia Lubuska, Wileńszczyzna, Pomorze Zachodnie,
Wołyń, Warmia, Polesie, Mazury, Śląsk*

Obszary utracone przez Polskę po 1945 roku	Ziemie przyłączone do Polski po 1945 roku

Zadanie 3.

Określ, które z państw polskich widocznych na mapie miało dłuższą granicę wschodnią.

Zadanie 4.

Określ, które z podanych wydarzeń miały wpływ na wybuch drugiej wojny światowej. Wstaw znak „X” w kratki przy właściwych zdarzeniach.

- ☐ Rozpad Związku Radzieckiego.
- ☐ Dojście Hitlera do władzy w Niemczech.
- ☐ Przyłączenie Austrii do Niemiec.
- ☐ Śmierć Józefa Stalina.
- ☐ Połączenie NRD i RFN.
- ☐ Podpisanie paktu Ribbentrop-Mołotow.

Zapoznaj się z tekstem zamieszczonym w ramce. Następnie wykonaj zadania od 5. do 7.

Apel Komitetu Obrony Robotników do społeczeństwa i władz PRL

Warszawa, 23 września 1976 roku

Robotniczy protest przeciwko wygórowanym podwyżkom [cen żywności], który był wyrazem postawy niemal całego społeczeństwa, pociągnął za sobą brutalne prześladowania. W Ursusie, Radomiu i innych miastach bito, kopano i masakrowano aresztowanych demonstrantów. Najszybszy zasięg miało wyrzucanie z pracy, co obok aresztowań szczególnie uderzyło w rodziny represjonowanych. [...]

Zastosowane wobec robotników represje stanowią naruszenie podstawowych praw człowieka uznanych zarówno w prawie międzynarodowym, jak i obowiązujących w polskim prawodawstwie, prawo do pracy, strajku, prawo do swobodnego wyrażania własnych przekonań, prawo do udziału w zebraniach i demonstracjach. [...]

Źródło: M. Pacholska, Ćwiczenia ze źródłami na lekcjach historii i społeczeństwa w klasie VI, Warszawa 2004, s. 97.

Zadanie 5.

Wyjaśnij, co było przyczyną wystąpień robotniczych w 1976 roku.

Zadanie 6.

Podaj dwa przykłady represji, jakie dotknęły uczestników protestów.

Zadanie 7.

Napisz, jakie prawa robotników zostały – zdaniem autorów apelu – złamane.

Zapoznaj się z zamieszczoną mapą. Następnie wykonaj zadania od 1. do 4.

- granice II Rzeczypospolitej
—— granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Zadanie 1.

Podkreśl jedno wyrażenie w każdym z nawiasów, tak aby powstały zdania prawdziwe.

Z dwóch widocznych na mapie państw polskich większy dostęp do morza miała
(II Rzeczpospolita / Polska Rzeczpospolita Ludowa).

Wschodnia granica (II Rzeczypospolitej / Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej) częściowo
oparta była na rzece Bug.

Zadanie 2.

Określ, czy podane miasta leżały w granicach II Rzeczypospolitej i Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Wstaw znak „X” we właściwe komórki tabeli.

Miasto	II Rzeczpospolita	Polska Rzeczpospolita Ludowa
Warszawa	X	X
Gdańsk		
Wrocław		
Wilno		
Olsztyn		
Stanisławów		
Kraków		
Szczecin		

Zadanie 3.

Zakreskuj na mapie tereny, które Polska utraciła po II wojnie światowej.

Zadanie 4.

Wpisz w każde z wolnych miejsc odpowiednią nazwę państwa: II Rzeczpospolita lub Polska Rzeczpospolita Ludowa.

A. Państwo sięgające dalej na północ – _____.

B. Kraj, który obejmował tereny wysunięte dalej na południe – _____.

C. Państwo sięgające dalej na zachód – _____.

D. Kraj, który obejmował tereny wysunięte dalej na wschód – _____.

Zadanie 5.

Przyjrzyj się zamieszczonej ilustracji. Następnie podkreśl właściwe dokończenie zdania.

Przedstawiony na ilustracji przywódca ZSRR to

- ☐ A Mikołaj II.
- ☐ B Józef Stalin.
- ☐ C Adolf Hitler.
- ☐ D Włodzimierz Lenin.

Zapoznaj się z tekstem zamieszczonym w ramce. Następnie wykonaj zadania 6. i 7.

W grudniu 1970 roku doszło do masowych wystąpień robotniczych na Pomorzu. Protestujący sprzeciwiali się ogłoszonej przez władze podwyżce cen żywności. 14 grudnia rozpoczął się strajk w Stoczni Gdańskiej. Następnego dnia najwyższe władze PRL zdecydowały o użyciu broni palnej wobec uczestników protestu. 17 grudnia w Gdyni wojsko i milicja ostrzelały robotników zmierzających do stoczni. Dzień ten przeszedł do historii Polski jako „czarny czwartek”. Od kul zginęło wówczas łącznie 18 osób.

Zadanie 6.

Wyjaśnij, co było przyczyną wystąpień robotniczych w grudniu 1970 roku.

Zadanie 7.

Podaj, który dzień w historii PRL określany jest mianem „czarnego czwartku”. Napisz, dlaczego nazywa się tak właśnie ten dzień.

Zapoznaj się z tekstem zamieszczonym w ramce. Następnie wykonaj zadania od 8. do 10.

W 1914 roku wybuchł jeden z największych konfliktów zbrojnych w dziejach. W trwających cztery lata działaniach zbrojnych wzięły udział mocarstwa podzielone na dwa duże obozy. Jeden z nich, zwany państwami centralnymi tworzyły Niemcy, Austro-Węgry i ich sojusznicy. Koalicja ta poniosła klęskę w starciu z ententą tworzoną przez Wielką Brytanię, Francję i Rosję. Klęska państw centralnych oraz rewolucja, która wybuchła w 1917 roku w Rosji, doprowadziły do sytuacji w której możliwe stało się powstanie w Europie nowych państw, między innymi: Polski, Czechosłowacji i Litwy.

Zadanie 8.

Określ, w jakich latach toczyła się wojna, o której mowa w tekście.

Zadanie 9.

Napisz, jak nazywa się konflikt zbrojny opisany w tekście.

Zadanie 10.

Wymień państwa zaborcze, które współtworzyły blok państw centralnych.

Zadanie 1.

Podkreśl właściwe dokończenie każdego zdania.

Zakład wytwórczy, w którym produkcja opiera się na pracy ludzkich rąk, to

☐ A

huta.

☐ C

uniwersytet.

☐ B

fabryka.

☐ D

manufaktura.

System poglądów głoszący równość wszystkich ludzi nazywamy

☐ A

romantyzmem.

☐ C

socjalizmem.

☐ B

kapitalizmem.

☐ D

rasizmem.

Zadanie 2.

Napisz, na czym polegał protest Michała Drzymały przeciwko germanizacji.

Zadanie 3.

Wyjaśnij, dlaczego w drugiej połowie XIX wieku liczba mieszkańców Łodzi wzrosła niemal dwudziestokrotnie.

Zapoznaj się z tekstem zamieszczonym w ramce. Następnie wykonaj zadania 4. i 5.

Obwieszczenie Rady Państwa o wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 roku

[...] Przez każdy zakład pracy, przez wiele polskich domów, przebiegają linie bolesnych podziałów. Atmosfera niekończących się konfliktów, nieporozumień, nienawiści – sieje spustoszenie psychiczne, kaleczy tradycje tolerancji. Strajki, gotowość strajkowa, akcje protestacyjne stały się normą. Wciąga się do nich nawet szkolną młodzież, wczoraj wieczorem wiele budynków publicznych było okupowanych. Padają wezwania do „fizycznej” rozprawy z „czerwonymi”, z ludźmi o odmiennych poglądach [...].

Źródło: M. Pacholska, Ćwiczenia ze źródłami na lekcjach historii i społeczeństwa w klasie VI, Warszawa 2004, s. 99.

Zadanie 4.

Wyjaśnij, kogo autorzy obwieszczenia określają mianem „czerwonych”.

Zadanie 5.

Napisz, co Rada Państwa zarzucała swoim przeciwnikom politycznym.

Zadanie 6.

Podkreśl nazwy konfliktów zbrojnych, których wynik miał wpływ na kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej.

powstanie listopadowe
wojna w obronie Konstytucji 3 maja
III powstanie śląskie
powstanie wielkopolskie
wyprawa Napoleona przeciwko Rosji
wojna polsko-bolszewicka

Zadanie 7.

Podkreśl właściwe dokończenie zdania.

Jednym z przejawów działania cenzury jest

- ☐ A organizowanie wieców poparcia dla rządzących.
- ☐ B kontrolowanie wydawanej prasy.
- ☐ C tworzenie stowarzyszeń patriotycznych.
- ☐ D nakazywanie przesiedleń ludności.

Zadanie 8.

Wyjaśnij, dlaczego władze komunistyczne w PRL stosowały cenzurę.

Zadanie 1.

Podkreśl jedno wyrażenie w każdym z nawiasów, tak aby powstały zdania prawdziwe.

Pracowników XIX-wiecznych fabryk nazywamy (*robotnikami* / *fabrykantami*).

W XIX-wiecznych fabrykach (*pracowali wyłącznie dorośli* / *pracowali dorośli oraz dzieci*).

O prawa robotników walczyły organizacje zwane (*strajkami* / *związkami zawodowymi*).

Ważny ośrodek przemysłu włókienniczego na terenie Królestwa Polskiego znajdował się w (*Katowicach* / *Łodzi*).

Zadanie 2.

Podkreśl właściwe dokończenie zdania.

Informację o wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce ogłosił w wystąpieniu telewizyjnym

- ☐ A Lech Wałęsa.
- ☐ B Wojciech Jaruzelski.
- ☐ C Tadeusz Mazowiecki.
- ☐ D Stefan Wyszyński.

Zadanie 3.

Wstaw literę „Z” obok opisów działań zaborców, a literę „P” – obok wyrażen opisujących opór stawiany wobec nich przez Polaków.

- ☐ organizowanie branki
- ☐ protest Michała Drzymały
- ☐ strajk dzieci polskich we Wrześni
- ☐ wprowadzanie cenzury
- ☐ wybuch powstania listopadowego
- ☐ rugi pruskie

Zadanie 4.

Wstaw znak „X” w kratce przy właściwym dokończeniu zdania.

Okres w dziejach Polski obejmujący pierwsze lata po drugiej wojnie światowej określa się mianem czasów stalinowskich, ponieważ

☐

Józef Stalin pełnił wówczas urząd prezydenta Polski.

☐

działania komunistycznych władz Polski były kierowane przez ZSRR, na czele którego stał Józef Stalin.

Zadanie 5.

Wstaw literę „P” w kratki przy zdaniach prawdziwych, a literę „F” – obok zdań fałszywych.

☐

Stan wojenny w Polsce został wprowadzony dzięki porozumieniu komunistów i opozycji.

☐

Stan wojenny został wprowadzony w Polsce w 1989 roku.

☐

W okresie stanu wojennego przedstawiciele opozycji byli poddawani represjom.

☐

Jednym z ograniczeń wolności obywateli w okresie stanu wojennego było wprowadzenie godziny milicyjnej.

Zadanie 6.

Wstaw znak „X” przy zdaniu prawdziwym, a następnie uzasadnij swój wybór.

Narodowe Święto Niepodległości upamiętnia wydarzenia z roku 1791.		ponieważ	
Narodowe Święto Niepodległości upamiętnia wydarzenia z roku 1918.			

Zadanie 7.

Podkreśl właściwe dokończenie zdania.

Mianem germanizacji określa się działania władz skierowane przeciwko Polakom mieszkającym na ziemiach zaboru

- ☐ A austriackiego.
- ☐ B pruskiego.
- ☐ C rosyjskiego.